

แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
กลุ่มอำเภอแม่เปิน-กลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักพรหมวิหาร ๔
Guidelines for Administration of Student Support System in
Schools Mae Poen District Group – Chum ta bong Group,
Nakhonsawan Province Using The Brahma Vihara 4

ชรินทร์ บุญราชแสง*

Charin Bonrajchakwang

อานนท์ เมธีวรณัฏฐ์**

Anond Metheevachatra

ดิเรก ดั่งลอย***

Direk Duangloy

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์, ประเทศไทย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Sawan Campus, Thailand

E-mail: dukdic2@hotmail.com

Received: May 24, 2025

Revised: July 12, 2025

Accepted: July 14, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน กลุ่มอำเภอแม่เปิน – กลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ และเพื่อ (๒) เสนอแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน กลุ่มอำเภอแม่เปิน – กลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักพรหมวิหาร ๔ การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนกลุ่มอำเภอแม่เปิน และกลุ่มอำเภอชุมตาบง จำนวน ๑๕๕ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ด้วยแบบสอบถามประมาณค่า

* นายชรินทร์ บุญราชแสง Mr. Charin Bonrajchakwang ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ Master of Education (Buddhist Educational Administration) Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Sawan Campus

** ผศ.ดร.อานนท์ เมธีวรณัฏฐ์ Asst.Dr.Anond Metheevachatra ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ Thesis Advisor

*** ดร.ดิเรก ดั่งลอย Dr. Direk Duangloy ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ Thesis Advisor

๕ ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง ๐.๘๐-๑.๐๐ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๙๔ สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (๑) สภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน กลุ่มอำเภอมแม่เป็น – กลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๖$, S.D.=๐.๔๕) และพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = ๔.๒๙$, S.D.=๐.๔๐) รองลงมา คือ ด้านโครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = ๔.๐๙$, S.D.=๐.๓๓) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = ๓.๒๓$, S.D.=๐.๖๕) (๒) แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน กลุ่มอำเภอมแม่เป็น – กลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ได้นำการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ตามหลักพรหมวิหาร ๔ มาเป็นกรอบแนวทางในการบริหารการจัดการเรียนรู้ใน ๕ ด้าน ได้แก่ (๑) ด้านยุทธศาสตร์การดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี ๕ แนวทาง ประกอบด้วยด้านเมตตา มี ๑ ด้านกรุณามี ๒ แนวทาง ด้านมูทิตา มี ๑ แนวทาง และด้านอุเบกขามี ๑ แนวทาง (๒) ด้านโครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี ๕ แนวทาง ประกอบด้วยด้านเมตตา มี ๒ แนวทาง ด้านกรุณามี ๑ แนวทาง ด้านมูทิตามี ๑ แนวทาง และด้านอุเบกขามี ๑ แนวทาง (๓) ด้านการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี ๖ แนวทาง ประกอบด้วยด้านเมตตา มี ๒ แนวทาง ด้านกรุณามี ๒ ด้านมูทิตา มี ๑ แนวทาง และด้านอุเบกขามี ๑ แนวทาง (๔) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มี ๕ แนวทาง ประกอบด้วยด้านเมตตา มี ๒ แนวทาง ด้านกรุณามี ๑ แนวทาง ด้านมูทิตามี ๑ แนวทาง และด้านอุเบกขามี ๑ แนวทาง (๕) ด้านการส่งต่อ มี ๔ แนวทาง ประกอบด้วยด้านเมตตา มี ๑ แนวทาง ด้านกรุณามี ๑ แนวทาง ด้านมูทิตา มี ๑ แนวทาง และด้านอุเบกขามี ๑ แนวทาง

คำสำคัญ: แนวทางการบริหารจัดการ; ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน; หลักพรหมวิหาร ๔

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the management conditions of the student support system in schools within the Mae Pen District Group – Chumtabong Group, Nakhon Sawan Province, and (2) to propose guidelines for managing the student care and support system in these schools according to the 4 Brahmvihara principles. This research study was a Mixed Method Research employing both quantitative and qualitative methods. Quantitative research involved collecting data using a questionnaire tool, while qualitative research involved collecting data through interviews with key

informants from a sample group of administrators and teachers in Mae Pen District and the Chumtabong District group, totaling 154 people. The tools used in the research included a questionnaire with a 5-level estimation scale, which had an index of consistency (IOC) between 0.80-1.00, and a confidence value of 0.94. The statistics used in the research included Percentage (Arithmetic Mean) and Standard Deviation (SD).

The results of the research revealed that: (1) The management condition of the student care and support system in the Mae Pen District Group – Chumtabong Group, Nakhon Sawan Province was overall at a high level ($\bar{X} = 3.86$, $SD=0.45$). When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was the student care and assistance operations ($\bar{X} = 4.29$, $SD=0.40$), followed by the administrative structure and roles and responsibilities of student care and assistance operations ($\bar{X} = 4.09$, $SD=0.33$). The aspect with the lowest mean value was the referral aspect ($\bar{X} = 3.23$, $SD=0.65$). (2) Guidelines for managing the student care and support system in the school, according to the 4 Brahmvihara principles, were provided as a framework for managing learning in 5 areas: (1) There were 5 methods to assist students: kindness, compassion, and empathy. Specific guidelines were provided for each principle. (2) In terms of management structure and roles, there were 5 methods, including 2 methods for kindness, 1 for compassion, and 1 for empathy. (3) There were 6 methods to assist students in operational aspects, including compassion, kindness, and empathy. Specific guidelines were outlined for each principle. (4) In preventing and solving problems, there were 5 methods, including kindness, compassion, empathy, and specific guidelines for each. (5) For referrals, there were 4 methods: 1 for kindness, 1 for compassion, 1 for empathy, and 1 for equanimity. Specific guidelines were provided

Keywords: Guidelines for Administration; Student Support System;
The Brahma Vihara 4

บทนำ

สังคมโลกในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นยุคแห่งกระแสโลกาภิวัตน์ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีก่อให้เกิดการหลั่งไหลของข้อมูลสารสนเทศและข่าวสาร ซึ่งมีผลกระทบต่อคนในสังคมแทบทุกด้าน เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม การศึกษา สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ประเทศไทยในศตวรรษที่ ๒๑ จึงได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ซึ่งสถานการณ์ปัจจุบันในสังคมไทยชี้ให้เห็นประเด็นปัญหาวิกฤติอันน่าเป็นห่วง ซึ่งเกิดจากการพัฒนาที่ขาดความสมดุลเพราะมุ่งสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วแต่ประการเดียว ทำให้บุคคลและสังคมรวมทั้งโครงสร้างและกลไกบริหารและการจัดการต่างๆ ปรับตัวตามไม่ทัน จึงเกิดความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุกับการพัฒนาทางจิตใจ ขาดการเตรียมความพร้อมที่ดีต่อกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญซึ่งสร้างปัญหาทั้งระบบ ให้กับสังคมไทย จะเห็นได้ว่าการนำเสนอข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ สะท้อนภาพเด็กเยาวชนหลงผิดและมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปในทางที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ทะเลาะวิวาท ก่อความสงบในสังคม ก่ออาชญากรรม ดิตยาเสพติด ค้าบริการทางเพศ การฆ่าตัวตาย ซึ่งทวีความรุนแรงและเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลกระทบกระเทือนถึงคุณธรรมจริยธรรม บั่นทอนคุณค่าความดีงามทางจิตใจ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนในการวางแผนทางการพัฒนาคนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของประเทศชาติและสังคมโลก จากข้อมูลในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ที่สำคัญระบุประเทศไทยจะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะข้อผูกพันที่จะเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงจำเป็นต้องมีภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้น มาใช้ในการเตรียมความพร้อมให้แก่คน สังคม และ ระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พระราชบัญญัติการศึกษา ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องและตอบสนองเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๕) ที่ว่าความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในหมวดที่ ๑ มาตรา ๖ และในหมวดที่ ๔ มาตรา ๒๒^๑

^๑ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒), (กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๕: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๖).

แนวทางการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพและการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งคือที่กำหนดให้ดำเนินการคือ ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาที่ได้ จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙^๒ ขึ้น เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางของการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ แนวคิดการจัดการศึกษา แนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และ หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs ๒๐๓๐) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) แผนการศึกษาแห่งชาติได้วางเป้าหมายไว้ ๒ ด้าน คือ เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ (๓Rs๘Cs) ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้ ๓Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics) ๘Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิด อย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี ๕ สารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion) เป้าหมายของการจัดการศึกษา (Aspirations) ๕ ประการ ดังนี้

^๒ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ, การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒, เอกสารสรุปย่อ องค์ความรู้, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ, ๒๕๕๙), หน้า ๑๘. (อัสสำเนา).

- ๑) ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access) มี
- ๒) ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม (Equity) มี
- ๓) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถ เต็มตามศักยภาพ (Quality)
- ๔) ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency)
- ๕) ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy)

ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงจำเป็นต้องดำเนินการไปตามเป้าหมายของชาติ หรือการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อ นำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

เด็กและเยาวชนเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาสังคมไทย หรือมีผู้กล่าวเสมอว่า “เด็กและเยาวชนคืออนาคตของชาติ” ดังนั้น การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ ๖ มีคุณค่า ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๙) จะต้องอาศัยการบริหารจัดการให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ให้สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ การทำให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้อยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข ด้วยกระบวนการบริหารจัดการและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพภายใต้บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อบอุ่น ปลอดภัย เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน ทั้งความเจริญงอกงามทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา^๓

แต่ในปัจจุบันเด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการไหลบ่าทางวัฒนธรรม ทำให้พฤติกรรม ความคิดและทัศนคติของเด็กเปลี่ยนแปลงไป ทั้งในส่วนที่เป็นประโยชน์และเป็นโทษกับตัวเด็กเอง ซึ่งนับวันจะทวีความซับซ้อนมีความรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของเด็กและเยาวชนของชาติ ทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้กลายเป็นเด็กกลุ่มเสี่ยงต่อความล้มเหลวในการศึกษา กรมสุขภาพจิตและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ความหมายนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยสรุป หมายถึง นักเรียนที่มีแนวโน้มเสี่ยงต่อการเกิดปัญหามากกว่าบุคคลทั่วไป ถ้าไม่ได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันจะทำให้เกิดปัญหาได้

^๓ อีรศักดิ์ อุณารมย์เลิศ, “การพัฒนาระบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร”, รายงานการวิจัย, (คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๖), หน้า ๔.

และหากปล่อยให้หมีนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในโรงเรียนก็จะพบสภาพปัญหา ดังที่กรมสุขภาพจิต^๕ กล่าวถึงคือ ด้านการเรียน นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำไม่สนใจการเรียน หินเรียน มาโรงเรียนสายประจำ เรียนไม่ทันเพื่อน และด้านพฤติกรรม นักเรียนจะมีพฤติกรรมการแต่งกายผิดระเบียบ ท่าทางกระด้าง ก้าวร้าว ไม่มีมีสัมมาคารวะ เบื่อหน่าย ปรับตัวเข้ากับครูและเพื่อนไม่ได้ ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว หรือเพื่อนไม่ดี มีเพื่อนน้อย มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ดิตสารเสพติด มั่วสุมแหล่งอบายมุข สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความกังวลใจเกี่ยวกับข้อมูลสถิติจำนวนนักเรียนที่ประสบความ ล้มเหลวในการศึกษา ซึ่งในแต่ละปีมีสถิตินักเรียนเป็นจำนวนมากที่ประสบความล้มเหลวในการศึกษา^๕

ตามที่ กระทรวงศึกษาธิการ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประจำศูนย์ประสานงาน “พาน้อง กลับมาเรียน” กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีคณะกรรมการประจำศูนย์ฯ ทำหน้าที่ติดต่อประสานงานทาง การศึกษาที่เกี่ยวข้องทุกระดับตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องพัฒนา ระบบติดตามค้นหาผู้เรียนที่หลุดออกจากระบบการศึกษาและออกกลางคัน จัดทำข้อมูลการดูแลช่วยเหลือ ส่งต่อผู้เรียนที่กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ติดตาม ประเมินผลและสรุปผลการ ขับเคลื่อนโครงการฯ รวบรวมปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะการดำเนินงานโครงการฯ รวมทั้งรายงาน ผลการดำเนินงานและนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ นั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และตรงตามวัตถุประสงค์ของคณะกรรมการประจำศูนย์ประสานงาน “พาน้องกลับมาเรียน” สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒ ขอให้โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเขตอำเภอชุมตาบง และอำเภอแม่เป็น รายงานผลการดำเนินงานกรณีตัวอย่างการติดตามนักเรียนที่มีการแก้ปัญหาอย่างมี ประสิทธิภาพรวมทั้งการดูแล ช่วยเหลือ และส่งต่อนักเรียนที่หลุดออกจากระบบการศึกษาและออก กลางคันให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา^๖

โดยอ้างอิงจากข้อมูลจากคำสั่งจากกระทรวงศึกษาธิการข้างต้น กลุ่มโรงเรียนเขตอำเภอชุมตาบง และอำเภอแม่เป็นได้รับการแจ้งว่ามีปัญหาการที่นักเรียนหลุดจากระบบการศึกษาเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศ ซึ่งทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒ ได้ส่งบุคลากรลงมา สืบสวนข้อมูลพื้นฐานของปัญหา พบว่านักเรียนที่ประสบความล้มเหลวในการศึกษา ส่วนใหญ่เกิดจากปัญหา ครอบครัว ปัญหาความยากจน มีภาระต้องดูแลช่วยเหลือคนในครอบครัว ปรับตัวเข้ากับสังคมในโรงเรียน

^๕ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, “คู่มือครูที่ปรึกษากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน”, รายงานวิจัย, (กรมสุขภาพจิต: กระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๔๔), หน้า ๑๓-๑๕.

^๕ สันติสุข สันติศาสนสุข, “องค์ความรู้ เรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน”, วารสารวิจัยรำไพพรรณี ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มีนาคม ๒๕๖๒): ๘๗-๘๘.

^๖ “คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประจำศูนย์ประสานงาน พาน้องกลับมาเรียน”, หนังสือคำสั่งที่ สพฐ.๑๑๙/๒๕๖๕ (๒๑ เมษายน ๒๕๖๕): ๑.

ไม่ได้ไม่ชอบวิธีการสอนของครู ขาดการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครองและปัญหาอื่น ๆ ทั้งที่เกิดจากผู้ปกครอง ที่ไม่มีความพร้อม โรงเรียนที่ไม่ได้ดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ตัวนักเรียนเองที่ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ หากปล่อยให้ให้นักเรียนแม้เพียงคนเดียวหลุดออกจากระบบการศึกษานั้นหมายถึง ความสูญเสียอย่างประเมินค่าไม่ได้ทั้งในแง่เศรษฐศาสตร์ โอกาสในการพัฒนาสังคมและความรู้สึกของพ่อแม่ผู้ปกครองที่หวังจะให้ โรงเรียนสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เด็กและเยาวชน หากโรงเรียนไม่คิดที่จะดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยังปล่อยให้พลละเลยให้นักเรียนหลุดออกจากระบบการศึกษา แล้วไปสร้างปัญหาให้สังคมอย่างที่ใคร ๆ ก็คาดไม่ถึง

โรงเรียนในกลุ่มอำเภอแม่เป็น-ชุมตาบงจึงต้องเป็นสถาบันทางสังคมที่อยู่เป็นที่พึ่งของสังคมให้ได้ ซึ่งด้วยสภาพและปัญหาดังกล่าวข้างต้นที่เกิดขึ้นกับนักเรียน จะส่งผลให้นักเรียนมีโอกาสหรือมีแนวโน้มที่จะเกิดความเสี่ยงในด้านการเรียน และด้านพฤติกรรม ซึ่งมีโอกาสที่จะประสบความล้มเหลวในการศึกษาดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มอำเภอแม่เป็น-ชุมตาบงและคณะครูทุกคน จึงควรตระหนักในการบริหารจัดการให้นักเรียนที่อยู่ในระบบของโรงเรียน บรรลุ ๗ เจตนารมณ์ของวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแผนการศึกษา แห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๙) เพื่อให้นักเรียนที่ขาดโอกาส ได้พัฒนาทุกด้านทั้งร่างกาย และจิตใจ ที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคตเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน กลุ่มอำเภอแม่เป็น-กลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์

๒. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน กลุ่มอำเภอแม่เป็น-กลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักพรหมวิหาร ๔

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน กลุ่มอำเภอแม่เป็น-กลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักพรหมวิหาร ๔” ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา ข้อมูล รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

ขั้นตอนการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และ ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยแบ่งออกเป็น ๒ ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ ๑ การออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ

ศึกษาสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน กลุ่มอำเภอแม่เป็น กลุ่มชุมชน ตาบง จังหวัดนครสวรรค์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒ ในกลุ่มโรงเรียนอำเภอชุมตาบง และกลุ่มอำเภอแม่เป็น จำนวน ๒๕๐ คน

๒. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูของสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนอำเภอชุมตาบง และกลุ่มอำเภอแม่เป็น จำนวน ๑๕๔ คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของ Krejcie & Morgan โดยมีขั้นตอนต่อไปนี้^๗ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของ Krejcie & Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๕๔ คน จากจำนวนประชากรจำนวน ๑๕ โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในกลุ่มชุมชนตาบง และกลุ่มอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

๑. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ แบ่งเป็น ๒ รูปแบบ คือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แบบสอบถาม การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนกลุ่มอำเภอแม่เป็น - กลุ่มชุมชนตาบง จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาในกลุ่มชุมชนตาบง และกลุ่มอำเภอแม่เป็นแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

^๗ มารยาท โยทองยศ, การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่องานวิจัย, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://bit.ly/2VhbWSP> [๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔].

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มชุมตาบง และกลุ่มอำเภอแม่เปิน แบบของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ ประยุกต์ตามแนวทางของลิเคิร์ท (Likert) ได้กำหนดค่าของคะแนนเป็น ๕ ระดับ^๔

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แบบปลายเปิด

แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอแม่เปิน – และกลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ทั้ง ๕ ด้าน คือ (๑) ด้านยุทธศาสตร์การดูแลช่วยเหลือนักเรียน (๒) ด้านโครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (๓) ด้านการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (๔) การป้องกัน และแก้ไขปัญหา และ (๕) การส่งต่อนักเรียน รวมถึงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ขั้นที่ ๑ ศึกษาเอกสาร รายงานการวิจัย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลที่ได้มาใช้กำหนดกรอบความคิด กำหนดนิยาม โครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัด และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นที่ ๒ สร้างตารางวิเคราะห์โครงสร้างตัวแปรที่ต้องการวัดในแต่ละมิติ และสร้างข้อคำถาม

ขั้นที่ ๓ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณคำถาม ความชัดเจนของภาษาและรูปแบบของแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นที่ ๔ นำแบบสอบถามไปตรวจสอบ โดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ โดยเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จำนวน ๕ ท่าน โดยมีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโทในสาขาการบริหารการศึกษา เพื่อสอบถามคุณภาพเครื่องมือความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด (Index objective congruence : IOC) ความครอบคลุมของข้อคำถาม และความชัดเจนของ

ขั้นที่ ๕ คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามแต่ละข้อโดยนำไปหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง

ขั้นที่ ๖ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาในกลุ่มชุมตาบง และกลุ่มอำเภอแม่เปิน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการ

^๔ ฤทธิไกร ไชยงาม, มาตรวัดเจตคติแบบลิเคิร์ท (Likert rating scales), [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/659229> [๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕].

ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ณ โรงเรียนบ้านคลองไทร เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- (๑) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสอบถาม IOC
- (๒) ตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa - coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)
- (๓) ค่าร้อยละ (๔) ค่าเฉลี่ย ใช้สูตร (๕) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๑. ผู้วิจัยขอหนังสือเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล และขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม จากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยผู้วิจัยนำหนังสือดังกล่าวเสนอต่อผู้อำนวยการของสถานศึกษาในกลุ่มชุมตาบง และกลุ่มอำเภอมะเป็น เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มชุมตาบง และกลุ่มอำเภอมะเป็น

๒. ส่งแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

๓. รวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

๔. ประสานงานอย่างต่อเนื่องกับผู้บริหารสถานศึกษาของ กลุ่มอำเภอมะเป็น - กลุ่มชุมตาบง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

๕. นำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และดำเนินการลงรหัส (Coding) เพื่อเตรียมวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ส่งแบบสอบถามไป ๑๕๔ ฉบับ เก็บกลับมาได้ ๑๕๔ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐^๙

ระยะที่ ๒ การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ

แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของกลุ่มอำเภอมะเป็น - กลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักพรหมวิหาร ๔

กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ ๑ ที่มีค่าเฉลี่ยการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับน้อยที่สุดของแต่ละด้าน นำข้อมูลดังกล่าวมาประเด็นในการสัมภาษณ์ และประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ เพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน

^๙ กรองกาญจน์ เอกพิพัฒน์วงศ์, สถิติเพื่อการวิจัย, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://krongkan1.blogspot.com/p/blog-page_6.html [๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕].

กลุ่มอำเภอมแม่เป็น - ชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักพรหมวิหาร ๔ เพื่อสัมภาษณ์แนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ร่วมพิจารณา มีคุณสมบัติ ได้แก่ (๑) กลุ่มผู้มีความรู้ทางด้านหลักพุทธธรรม เปรียญธรรม ๘ ประโยค จำนวน ๑ รูป (๒) กลุ่มผู้บริหารการศึกษา จำนวน ๑ คน (๓) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๗ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structure Interview) โดยแบ่งออกเป็น ๒ ตอน ได้แก่ ตอนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ และตอนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน กลุ่มอำเภอมแม่เป็น - กลุ่มชุมตาบง ตามหลักพรหมวิหาร ๔

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑. นำข้อมูลที่ได้จากระยะที่ ๑ ที่มีผลระดับสภาพการดำเนินงานบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือเรียนน้อยในแต่ละด้านมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์

๒. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ขอบเขตของคำถามโดยนำผล การวิเคราะห์ ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ ๑ ที่มีค่าเฉลี่ยการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือเรียน ในระดับน้อยที่สุดของแต่ละด้าน มาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๓. สร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จำนวน ๕ ข้อ

๔. นำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เรื่องแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือเรียน ในโรงเรียน กลุ่มอำเภอมแม่เป็น - กลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลัก พรหมวิหาร ๔ เสนอต่อ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาความถูกต้องของภาษาและความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์และนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. ผู้วิจัยขอหนังสือจากศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต นครสวรรค์ ถึงผู้เชี่ยวชาญซึ่งประกอบด้วย ผู้มีความรู้ทางด้านหลักพุทธธรรม ผู้มีความรู้ด้านการบริหาร การจัดการเรียนรู้ และผู้มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา

๒. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๙ รูป/คน พร้อม แบบสัมภาษณ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมความพร้อมในการให้สัมภาษณ์ พร้อมนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการ สัมภาษณ์ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้กำหนดนัดหมาย

๓. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์ ตามที่นัดหมาย วัน เวลาและสถานที่ในการ สัมภาษณ์ โดยมีการบันทึกเสียง จดบันทึกและถ่ายภาพระหว่างการสัมภาษณ์

๔. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การสัมภาษณ์เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน กลุ่มอำเภอมแม่เป็น - กลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักพรหมวิหาร ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนกลุ่มอำเภอมแม่เป็น-ชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ” สรุปได้ดังนี้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูที่มีสถานภาพเพศ ที่มากที่สุดส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๗ ผู้บริหารและครูตามระดับการศึกษา ที่มากที่สุดส่วนใหญ่ ประกอบด้วยระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๘ ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ทำงาน ที่มากที่สุดส่วนใหญ่ ประกอบด้วยระดับ ๔ - ๖ ปี จำนวน ๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๓ และผู้บริหารและครูตามขนาดโรงเรียน ที่มากที่สุดส่วนใหญ่ ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน ๑๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๔

๒. ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน กลุ่มอำเภอมแม่เป็น - กลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ระดับสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน กลุ่มอำเภอมแม่เป็น - กลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อดูจากรายด้านแล้วทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มากที่สุดคือ ด้านการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองลงมา คือ ด้านโครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน น้อยที่สุด คือ ด้านประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๑) ด้านยุทธศาสตร์การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน กลุ่มอำเภอมแม่เป็น - กลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อของด้านครู พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ โรงเรียนส่งเสริมการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีแก่นักเรียน

๒) ด้านโครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน กลุ่มอำเภอมแม่เป็น - กลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อของด้านหลักสูตร พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณา

รายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ โรงเรียนวิเคราะห์สภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๓) ด้านการดำเนินการจัดการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน กลุ่มอำเภอแม่เปิน – กลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อของการจัดการเรียนรู้ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ โรงเรียนมีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล

๔) ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน กลุ่มอำเภอแม่เปิน – กลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อของการใช้สื่อการเรียนรู้ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ครูที่ปรึกษามีการให้การปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนทุกคน

๕) ด้านการส่งต่อ ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน กลุ่มอำเภอแม่เปิน – กลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อของการวัดและประเมินผล พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ โรงเรียนมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อเข้ามาให้ความรู้กับนักเรียน ช่วยตอบปัญหา และช่วยแก้ปัญหาให้กับนักเรียนทุกคน

๓. แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนเขตอำเภอแม่เปิน-ชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักพรหมวิหาร ๔ พบว่า

๑) ด้านยุทธศาสตร์การดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ กระบวนการบริหารงาน การส่งเสริม สนับสนุนครูในการพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพในศตวรรษที่ ๒๑ พบว่า ผู้บริหารควรให้คำแนะนำ และคอยช่วยเหลือวางแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่ส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๒) ด้านโครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินการจัดการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ กระบวนการบริหารงาน การวางแผน และศึกษา วิเคราะห์ กำหนดบุคลากรที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ พบว่า ผู้บริหารควรเอาใจใส่ในการจัดทำแผนการศึกษาเพื่อตอบสนองให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน

๓) ด้านการดำเนินการจัดการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ กระบวนการบริหารงาน การจัดการเรียนรู้เพื่อประโยชน์สูงสุดในการศึกษา วิเคราะห์ พบว่า ผู้บริหารควรมีความใส่ใจร่วมวางแผนนโยบายให้ครูเข้าถึงตัวผู้เรียนให้ได้มากที่สุดโดยผ่านกระบวนการเรียนการสอน

๔) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ กระบวนการบริหารงาน ในการวางแผนป้องกัน สนับสนุน วางแผนดำเนินกิจกรรม/โครงการ สื่อการเรียนรู้ ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารควรยึดหลักความถูกต้องเหมาะสม สนับสนุน ให้ครูศึกษาข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเป็นรายบุคคล

๕) ด้านการส่งเสริม คือ กระบวนการบริหารงาน ในการส่งเสริม สนับสนุน วางแผนดำเนินกิจกรรม/โครงการ การวัดและประเมินผล แต่งตั้งคณะครูเป็นกรรมการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารควรมีความเอาใจใส่ในการส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนเข้ารับการอบรมในงานช่วยเหลือนักเรียน ต่าง ๆ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน กลุ่มอำเภอแม่เป็น – กลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ได้แก่ ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา และด้านอุเบกขา ทั้ง ๔ ด้านนี้ สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรใน สถานศึกษา มีความแตกต่าง ทั้งด้านเพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ดังนั้น การใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาอย่างแท้จริง มีการวางแผนบริหารงานที่สอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่าง ๆ ในการวางแผนด้วยความเที่ยงธรรม ปราศจากอคติ ยึดหลัก ความถูกต้องในการบริหารงาน เมื่อผู้บริหารใช้หลักพรหมวิหาร ๔ บริหารงาน ย่อมก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข และมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมี เมตตา คือ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ช่วยแนะนำสิ่งที่ดีเป็นประโยชน์ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีความกรุณา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้การช่วยเหลือ ผู้ใต้บังคับบัญชา ชุมชน สังคม อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ มุทิตา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรแสดงความยินดี ยกย่องชมเชย เมื่อผู้อื่นได้ดี อุเบกขา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในจรรยาบรรณวิชาชีพ สนับสนุน ส่งเสริม ให้บุคลากรเข้ารับการพัฒนา ตนเอง ตามศักยภาพ ไม่มีอคติต่อกัน ให้ความยุติธรรมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเท่าเทียมกัน ปฏิบัติตน ให้เหมาะสมกับตำแหน่งของตนและเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม ดังนั้น เพื่อให้สามารถครองใจคนในการ ปฏิบัติงานใด ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา สามารถนำไปปฏิบัติ ได้อย่างเหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนเขตอำเภอแม่เป็น-ชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ” โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ และน่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

๑. ด้านยุทธศาสตร์การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนส่งเสริมการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีแก่นักเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ โรงเรียนส่งเสริมการบูรณาการจัดงานวิจัย ทั้งนี้เพราะ การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องส่งเสริมการบูรณาการจัดงานวิจัย เพื่อแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุธิดา พงษ์สวัสดิ์** ได้มีการวิจัยเรื่อง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานด้านผู้เรียนของโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องสมมติฐานที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี มีการวางแผนสร้างความเข้าใจในการดำเนินงาน โดยมีการแบ่งคณะกรรมการดำเนินงานที่ชัดเจน มีทีมนำคณะผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมวางแผนการดำเนินงาน โดยมีการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานที่ชัดเจน นอกจากนี้ ยังมีทีมประสานที่ดำเนินการประสานการดำเนินงานระหว่างทีมนำและทีมทำ โดยให้ครูที่ปรึกษาจัดการเก็บข้อมูลของนักเรียนในส่วนของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นขั้นตอน โดยใช้แบบประเมิน SDQ ร่วมกับการเยี่ยมบ้านนักเรียนในโครงการด้วยรักและห่วงใย ไกล่ไกลจะไปเยือน รวมทั้งมีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนครบทุกคนเพื่อให้ครูที่ปรึกษาได้รู้จักนักเรียนทุกคนอย่างทั่วถึงจากพื้นฐานความเป็นมาที่ทำให้พฤติกรรมในหลายลักษณะแตกต่างกันไป เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ ตามลำดับ

๒. ด้านโครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนวิเคราะห์สภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ โรงเรียนมีการปรับปรุงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นประจำ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์สภาพ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พรพัฒน์ ภัคดีโพธิ์** ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓๑ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑) ศึกษาการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต ๓๑

๒) เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต ๓๑

จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต ผลการวิจัย พบว่า

๑) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต ๓๑ โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจาก ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ๓ ลำดับแรก พบว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ การคัดกรองนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ

๒) การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต ๓๑ การจำแนก ตามขนาดสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน^{๑๐}

สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุศรินทร์ ประคำมินทร์ ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียน อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

๒) เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียน อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามตำแหน่ง และขนาด ของโรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่า

๑) การดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน และด้านที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น

๒) ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปรึกษาที่ปฏิบัติงาน ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๑ โดยครูที่ปรึกษามีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียน

^{๑๐} พรพัฒน์ ภักดีโพธิ์ และคณะ, “การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต ๓๑”, วารสารวิจัยและพัฒนาโดยรองกรณในพระบรมราชูปถัมภ์, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๓ (กันยายน – ธันวาคม ๒๕๕๘): ๑๙๑-๑๙๖.

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่ปรึกษามีการดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมโฮมรูมและด้านการให้คำปรึกษาเบื้องต้นมากกว่า ผู้บริหารโรงเรียน เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก^{๑๑}

๓. ด้านการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนมีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ โรงเรียนมีการกำหนดกิจกรรมร่วมกับผู้เรียนให้อยู่ในช่วงเวลาเรียนปกติ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะผู้บริหารวางแผนการดำเนินกิจกรรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความเหมาะสมกับสภาพโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ปราณี เตยอ่อน** ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน วัดเจ็ดริ้ว (สาครกิจโกศล) ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนวัดเจ็ดริ้ว (สาครกิจโกศล) โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง ๕ ด้านเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหา นักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียนและการส่งต่อ และแนวทางการพัฒนาระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดเจ็ดริ้ว (สาครกิจโกศล) มีแนวทางอาทิเช่น ด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนควรจัดอบรมให้ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจต่อการส่งต่อนักเรียนและชี้แจงให้กับนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนได้ทราบถึงเหตุผลที่แท้จริงของการส่งต่อนักเรียน ครูประจำชั้นควรศึกษาค้นคว้าแบบคัดกรองนักเรียน และโรงเรียนต้องพัฒนาโปรแกรมการประเมิน พฤติกรรมนักเรียน ให้มีความสมบูรณ์และชัดเจนยิ่งขึ้น การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรติดตาม การย้ายเข้าย้ายออกของนักเรียนสม่ำเสมอ และทำสำเนาหลักฐานข้อมูลนักเรียนไว้ ด้านการป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และนักเรียนกลุ่มมีปัญหา และ ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและนักเรียนให้มากขึ้น^{๑๒} สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ดัสกาส (Douglas)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีความผิดปกติทางอารมณ์หรือพฤติกรรม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความต้องการบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ให้มีรูปแบบทางเลือกที่จะต้องการได้รับการสนับสนุนเพื่อให้มีความเข้าใจที่ดีขึ้น มีการพัฒนาโปรแกรมการศึกษาเป็นรายบุคคล

^{๑๑} บุตรินทร์ ประคำมินทร์, “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม”, วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๕๘): ๑๑๑-๑๑๘.

^{๑๒} ปราณี เตยอ่อน, “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดเจ็ดริ้ว สาครกิจโกศล”, งานค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๘), ๗๔-๗๖.

สำหรับนักเรียนที่มีความผิดปกติทางอารมณ์หรือพฤติกรรม มีการประสานงานไปยังผู้เกี่ยวข้อง เมื่อนักเรียนเข้าสู่ช่วงวัยที่เหมาะสม จะต้องได้รับความร่วมมือจากครอบครัวเพื่อให้การสนับสนุนพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงทางบวก การเตรียมความพร้อมของนักเรียน การวางแผนการศึกษาที่ดี จะทำให้นักเรียนมีการพัฒนาพฤติกรรม มีการปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองไป^{๑๓}

๔. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญา ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูที่ปรึกษามีการให้การปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนทุกคน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญาให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง ซึ่งอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารได้กำหนดรูปแบบ แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญาให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชุตินาถ ธารแก้ว** ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต ๔ (ปทุมธานี –สระบุรี) ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ ของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔ (ปทุมธานี –สระบุรี) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการคัดกรอง นักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการป้องกันและแก้ไขปัญา และด้านการส่งต่อมีค่าเฉลี่ย ต่ำที่สุด คุณภาพชีวิตนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสัมพันธภาพสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือด้านจิตใจและด้านการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดและการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๑๔} สอดคล้องกับงานวิจัยของ **กันเดอร์สัน (Gunderson)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้การประชุมสร้างสรรค์ในโรงเรียน ซึ่งเรียกชื่อเฉพาะว่าการประชุมกลุ่มครอบครัวในการศึกษาแก้ปัญาเด็กนักเรียนหนึ่งเรียน ซึ่งมีกระบวนการดังต่อไปนี้ คือ ให้ผู้ปกครองที่มีลูกหลานหนึ่งเรียนได้เข้าร่วมประชุม ปรึกษาหารือวิธีการแก้ปัญาดังกล่าว โดยกลุ่มครอบครัวประกอบด้วย กลุ่มเสี่ยงต่ำ กลุ่มเสี่ยงปานกลางและกลุ่มเสี่ยงสูง โดยกลุ่มเสี่ยงต่ำเป็นกลุ่มนักเรียนที่เคยได้รับการลงโทษจากทางโรงเรียนบ้าง และกลุ่มเสี่ยงสูงนักเรียนเคยได้รับการลงโทษจากโรงเรียนอย่างรุนแรงในการประชุมผู้ปกครองนักเรียนทั้ง ๓ กลุ่ม การประชุมมีลักษณะกันเอง ยอมรับฟังซึ่งกันและกัน ทุกคนมีสิทธิแสดงความคิดเห็นในการเสนอ แนวทางแก้ไขปัญาการหนึ่งเรียนของนักเรียน

^{๑๓} Douglas Cheney, **Transition of Secondary Student with Emotional or Behavioral Disorders**, [Online], source: www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles [22 October 2017].

^{๑๔} ชุตินาถ ธารแก้ว, “การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต นักเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔ (ปทุมธานี –สระบุรี)”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**, (คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ๒๕๕๙), บทคัดย่อ.

ผู้ปกครองได้รวมพลังที่จะสร้างสรรค์ครอบครัว และได้ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน โรงเรียนได้ให้โอกาสครอบครัวต่างๆ เสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์ อันจะนำไปสู่ข้อสรุป เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทางโรงเรียนต่อไป กระบวนการประชุมผู้ปกครอง ซึ่งเป็นกระบวนการที่เรียบง่าย ผลการดำเนินการเป็นพลวัตร มีผลทางบวกต่อนักเรียนครอบครัวและทางโรงเรียนยังมีผลสำคัญต่อการมาโรงเรียนของนักเรียน ซึ่งวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวมีประสิทธิภาพดีกว่ารูปแบบการแก้ปัญหาที่เรียนในปัจจุบัน^{๑๕}

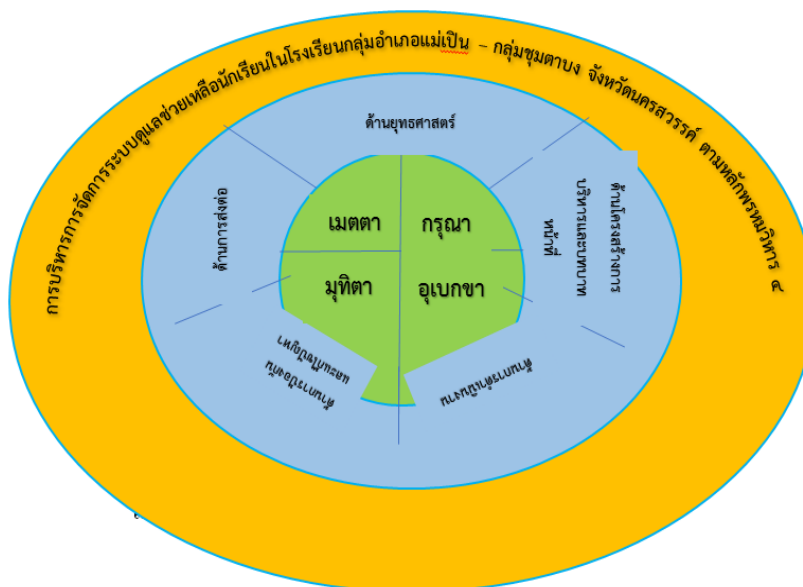
๕. ด้านการส่งต่อ ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อเข้ามาให้ความรู้กับนักเรียนช่วยตอบปัญหา และช่วยแก้ปัญหาให้กับนักเรียนทุกคน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ โรงเรียนมีการวางแผนกระบวนการส่งต่อภายในอย่างเป็นระบบ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหารมีการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วรารุณี เหล่าจินดา** ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒ ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ผู้ปกครองยังขาดความเข้าใจในการส่งต่อ และครูยังมีการทำงานสอนมาก จึงปฏิบัติงานในระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีปัญหาในระดับหนึ่งที่ไม่มาก และยังขาดการให้ความร่วมมือกันในการส่งต่อกับหน่วยงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้วยกัน และรวมทั้งระบบการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา จึงควรได้รับความร่วมมือในการส่งต่อจากหน่วยงานอื่นให้มากขึ้น พร้อมทั้งให้ความรู้ต่อผู้ปกครอง และครูเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น^{๑๖} สอดคล้องกับงานวิจัยของ **อรุจิวัฒน์ วีระคำ** ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ โดยรวมและรายด้าน ทั้ง ๕ ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก พิจารณารายลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อ ตามลำดับ

^{๑๕} วรารุณี เหล่าจินดา, “สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, ๒๕๕๙), หน้า ๑๒๕.

^{๑๖} อรุจิวัฒน์ วีระคำ, “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ๒๕๕๙), บทคัดย่อ.

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัย

แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
กลุ่มอำเภอแม่เป็น - กลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักพรหมวิหาร ๔

แผนภาพที่ ๑ สรุปลองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

สรุปลองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนเขตอำเภอแม่เป็น-ชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ได้ ดังนี้

๑. ด้านยุทธศาสตร์การดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ กระบวนการบริหารงาน การส่งเสริม สนับสนุน มีการวางแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่ส่งเสริมงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับ แนวทาง คือ ผู้บริหารควรมีการวางแผนบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนอย่างยั่งยืน

๒. ด้านโครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือ กระบวนการบริหารงาน การวางแผนทาง ผู้บริหารมุ่งเน้นการวางแผนการศึกษาเพื่อตอบสนองให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน

๓. ด้านการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ กระบวนการบริหารงาน การจัดการเรียนรู้เพื่อประโยชน์สูงสุด ในการศึกษา วิเคราะห์ วางแนวทางการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี ๖ แนวทาง

๔. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ กระบวนการบริหารงาน ในการส่งเสริม ให้ครูศึกษา ข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเป็นรายบุคคล และให้แจ้งข้อมูลเหล่านั้นให้ผู้บริหารทราบเป็นระยะ

๕. ด้านการส่งต่อ คือ กระบวนการบริหารงาน ผู้บริหารมีกระบวนการที่จะทำให้ผู้ดำเนินการงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก และรับทราบปัญหาของนักเรียนได้อย่างรวดเร็วและครบถ้วน

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยที่ได้นำเสนอไปแล้วนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน กลุ่มอำเภอแม่เปิน – กลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ดังนี้

๑) ผู้บริหารและครูใช้ข้อมูลนี้เพื่อประกอบการวางแผนการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒) จากการศึกษาสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สรุปได้ว่า มีความต้องการด้านการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๓) ผู้บริหารควรประสานความร่วมมือในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและภายนอกเพื่อการดำเนินงานที่เข้มแข็ง

๒. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) ควรนำผลการศึกษาวิจัย แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนกลุ่มอำเภอแม่เปิน – กลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในการ ให้ความช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุน เพื่อนำไปใช้ในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและโรงเรียนกลุ่มอำเภอแม่เปิน - ชุมตาบง ควรมีการสนับสนุน ส่งเสริมการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ทั้ง ๕ ด้าน คือ ด้านยุทธศาสตร์การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านโครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านส่งต่อ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยที่ได้นำเสนอไปแล้วนั้น ผู้วิจัยมีแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน กลุ่มอำเภอแม่เปิน – กลุ่มชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลัก พรหมวิหาร ๔ ซึ่งได้มีข้อคิดสำหรับผู้วิจัยที่จะดำเนินการวิจัยในครั้งต่อไปดังนี้

- ๑) ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารและครูของรัฐและเอกชน
- ๒) ศึกษาประสิทธิภาพการใช้รูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของผู้บริหารในเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาในเชิงลึก
- ๓) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของผู้บริหารและครู

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๖และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ ๒).

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๖.

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. “คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน”. รายงานวิจัย.

กรมสุขภาพจิต: กระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๔๔.

ชุติมา ถาวรแก้ว. “การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔ (ปทุมธานี –สระบุรี)”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ๒๕๕๙.

ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ. “การพัฒนาระบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร”.รายงานการวิจัย. คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๖.

บุศรินทร์ ประคำมินทร์. “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม”. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม. ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม -สิงหาคม ๒๕๕๘): ๑๑๑-๑๑๘.

ปราณี เตยอ่อน. “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดเจ็ทรีว สาคกรกิจโกศล”. งานค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๘

พรพัฒน์ ภัคดีโพธิ์ และคณะ. “การศึกษากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓๑”. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๓ (กันยายน –ธันวาคม ๒๕๕๘): ๑๙๑-๑๙๖.

วรารุณ เหล่าจินดา. “สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, ๒๕๕๙.

สันติสุข สันติศาสนสุข. “องค์ความรู้ เรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน”. **วารสารวิจัยรำไพพรรณี** ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มีนาคม ๒๕๖๒): ๘๗-๘๘.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒**. เอกสารสรุปย่อ องค์ความรู้กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๙.

อรุจิวัฒน์ วีระคำ. “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ๒๕๕๙.

“คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประจำศูนย์ประสานงาน พาน้องกลับมาเรียน”. **หนังสือคำสั่งที่ สพฐ. ๑๑๙/๒๕๖๕ ๒๑** เมษายน ๒๕๖๕): ๑.

Douglas Cheney. **Transition of Secondary Student with Emotional or Behavioral Disorders**. [Online]. [Available]: www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles [22 October 2017].

กรองกาญจน์ เอกพิพัฒน์วงศ์. **สถิติเพื่อการวิจัย**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://krongkan1.blogspot.com/p/blog-page_6.html [๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕].

มารยาท โยทองยศ. **การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่องานวิจัย**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://bit.ly/2VhbWSP> [๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕].

ฤทธิไกร ไชยงาม. **มาตรวัดเจตคติแบบลิเคิร์ท (Likert rating scales)**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/659229> [๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕].